

Анализа на работата на ДКСК од 2017 година: Препораки за работата на новата ДКСК

Снежана Камировска Трповска

Скопје, април 2019 година

Содржина

Извршно резиме.....	3
I Вовед.....	4
ДКСК и кое е нејзиното значење согласно македонското законодавство.....	4
II Случувањата во во ДКСК во 2017 година – годината пред распуштањето на ДКСК.....	5
III 2018 година – предвесник на новата ДКСК и новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси.....	6
IV Новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси буди нови надежи за ДКСК..	7
IV.1 Закон за спречување корупција и судир на интереси.....	8
V Заклучоци.....	8
VI Препораки.....	9
VII Профил на авторот.....	10
VIII Библиографија.....	11

Листа на кратенки:

ДКСК – Државна комисија за спречување на корупција
МЦМС – Македонски центар за меѓународна соработка
ЕК – Европска комисија
АПЛ – Антикоруписка проверка на легислатива
УЈП – Управа за јавни приходи

Анализата на работата на ДКСК од 2017 година: Препораки за работата на новата ДКСК претставува сублимирана анализа на состојбата во која се наоѓала Државната комисија за спречување корупција (ДКСК) наспроти очекувањата за нејзините идни активности.

Оваа анализа има за цел да прикаже колку ДКСК во изминатите години ги исполнувала своите надлежности и влијаела врз превенирање и сузбивање на корупцијата.

Критериумите што се користени за мониторинг на работата на ДКСК во 2017 година се водени од премисата на транспарентност и отчетност, како и нејзиниот придонес во борбата против корупцијата во државата.

Предмет на елаборирање е 2017 година како последна година пред случувањата во ДКСК поврзани со злоупотреба на државни средства од страна на членовите на оваа Комисија, што резултираше со оставки на комисионерите и нефункционална Комисија во 2018 година.

Самата анализа дава увид за состојбата во која се наоѓала ДКСК како во 2017-та така и во 2018 година и предизвиците со кои се соочувала оваа институција за нејзино понатамошно опстојување.

Преку обработка на новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси, се обработија и новите надлежности на ДКСК и новините што овој закон ги предвидува за самата Комисија.

Самата анализа има за цел да ги утврди предностите и предизвиците на новиот закон и да презентира кои се очекувањата за иднината на ДКСК.

Преку утврдените заклучоци и препораки се овозможува читателот да се запознае со потребните реформи што ова тело треба да ги преземе и кои треба да бидат приоритетите на оваа институција во иднина.

Фокусот на анализата е само на работата на ДКСК, нејзините перформанси и очекувањата за идни активности, без посебен осврт на политиките за антикорупција, институционалните практики и спроведувањето на законите, улогата на судството во справувањето со корупцијата,

влијанието на ефектите од коруптивните дела врз развојот на економијата и сл.

Снежана Камиловска Трповска

Државната комисија за спречување корупција (во понатамошниот текст: ДКСК) е самостојна и независна антикорупциска институција чии надлежности се поврзани со процесот на креирање политики, следење и надзор, како и соработка со други државни органи заради спречување на корупцијата.

Оваа комисија е основана на 12 ноември 2002 година, врз основа на Законот за спречување корупција, донесен во 2002 година, каде што ДКСК се дефинира како самостојна и независна институција, која има за цел да спречува и да превенира корупција преку надлежностите што им се утврдуваат во самиот текст на тогашниот закон.

Во наредните години Законот претрпува и неколку измени, кои ќе бидат од значење за функционирањето на ова тело, нејзините надлежности како и положбата и составот на ДКСК.

Во состојба кога тогашна Република Македонија ја тресеа скандали за големи коруптивни зделки, очекувањата од основањето на ДКСК беа високи и се положуваа големи надежи токму во оваа институција. И за волја на вистината, ДКСК започна доста славно. Обелодени големи коруптивни зделки, кои завршија со правосилни и со извршни судски пресуди и се веруваше дека оваа тенденција ќе продолжи и во наредните години.

Со секој нареден состав на ДКСК, задоволството од оваа институција се намалуваше, сè до степен кога оваа државна институција беше и целосно маргинализирана, па дури и заборавена од јавноста наспроти моќните алатки што ги има во своите надлежности.

Со цел да се утврдат перформансите на ДКСК, во изминатите години се спроведоа низа истражувања, кои имаа за цел да се утврди колку ДКСК ги исполнува своите надлежности и каква е перцепцијата на граѓаните за ова тело. Иако резултатите од различни испитувања на јавното мислење покажуваа дека граѓаните ја препознаваат ДКСК како главна антикорупциска државна институција, сепак нејзината улога не им е во целост позната, а довербата во ДКСК е намалена¹. Во 2010 година кога граѓаните беа прашани да наведат една граѓанска организација за која сметаат дека најмногу придонесува во борбата против корупцијата, најголем дел од граѓаните ја препознале ДКСК како таква организација, и покрај тоа што ДКСК е државна институција. Во 2016 година помалку од 34% од граѓаните имале доверба во ДКСК дека може успешно да се справува со корупцијата, односно повеќе од половина или 58% имале недоверба². За падот на довербата придонесе и намалениот број постапувања по предмети за конкретни случаи во кои постои сомневање за корупција, иницирани преку пријави од граѓани, правни лица и по сопствен наод (од 1.342 во 2010 година, на 273 во 2015 година). Истовремено бил мален и бројот на поднесени иницијативи за кривично гонење до Јавното обвинителство на Република Македонија (од 14 во 2010, на два во 2015 година).

Во 2015, 2016 и 2017 година како уште повеќе да замреа активностите на ДКСК и покрај обелоденувањето на снимените телефонски разговори, од кои се добиваше сомнеж за коруптивни дејства и кои врз основа на надлежностите на ДКСК би требало да бидат проверени од страна на оваа институција, независно од активностите на органите за прогон. ДКСК се сведе на изготвување мислења за време на изборни кампањи и „ловење“ корупција од најниско ниво, додека државата „гореше“ од коруптивни зделки со милионски суми.

Сето горенаведено е показател за тоа зошто ДКСК до 2017 година ја изгуби довербата кај граѓаните, која беше висока во моментите на нејзиното основање.

За една институција што се занимава со борба против корупцијата, основни постулати за нејзиното функционирање треба да бидат транспарентноста, отчетноста и ефикасноста, кои, пак, се основа за сузбивање на корупцијата во која било рамка.

¹ Нурединоска Е., Саздевски М., Гузелов Б (2014). Извештај за процената на корупцијата во Македонија.

² Нурединоска Е., Саздевски М., Гузелов Б, Поповиќ М. (2016). Извештај за процената на корупцијата во Македонија.

II Случувањата во ДКСК во 2017 година – годината пред распаѓањето на ДКСК

Низ годините наназад, сè помалата ангажираност на ДКСК доведе до потреба да се изврши увид во тоа што и колку сработи оваа институција и какви се нејзините перформанси.

Потребата од ваков тип мониторинг беше повеќе од неопходна, бидејќи ДКСК стана затворена институција, која не ги информираше граѓаните за своите активности и за која освен преку годишните извештаи, не можеше да се добијат повеќе податоци за нејзината работа.

Врз основа на Следењето на работењето на ДКСК од страна на МЦМС во текот на 2017 година, повеќе од очигледно е дека постојат голем број индикатори што во 2017 не биле спроведени од ДКСК, а кои биле во нивните надлежности или, пак, имале обврска врз основа на други закони за нивно имплементирање.

Па така, она што е исклучително значајна активност на ДКСК, а која речиси и да не се имплементираше од оваа институција, е Антикоруписка проверка на легислативата (АПЛ). ДКСК направила АПЛ за пет закони од првиот квартал, еден закон од вториот квартал и еден закон од четвртиот квартал на 2017 година.³ Ако се има предвид дека Владата во овој извештаен период има утврдено 48 предлог-закони на седница, кои треба да ги достави до ДКСК за задолжителна проверка на ризици од корупција, може да се заклучи дека ДКСК не ги следела во целост планот и динамиката за АПЛ на веќе донесени закони.

Понатаму, ДКСК не воспоставила механизми за следење на неисполнување на обврските на институциите што произлегуваат од надлежноста за водење на Регистарот и анкетните листови на избрани и именуван лица. Врз основа на податоците објавени во „Службен весник“, биле именувани 326 лица на функции. Од нив, за 258 (79,14%) лица немале објавени информации ниту во Регистарот за избрани и именуван лица ниту во базата за имотна состојба⁴. ДКСК согласно дадените надлежности во Законот за спречување корупција можела да поведе, но нема информации дека повела иницијатива пред надлежен суд за да изрече глоба на институција или на одговорно лице од институцијата што не доставиле податоци потребни за ажурирање на Регистарот во утврдениот период.

Интересно е да се напомене дека ДКСК била препознаена од граѓаните како институција за справување со корупцијата. Имено, половина од граѓаните знаеле дека постои ДКСК и се запознаени со нејзините надлежности. Граѓаните ја препознале ДКСК како една од трите институции што најмногу придонесуваат во борбата против корупцијата и секој трет граѓанин би пријавил корупција во ДКСК. И покрај овој податок, вреди да се напомене дека перцепцијата на граѓаните била дека ДКСК го штити поединечниот, а не јавниот интерес. Поврзано со ова е и мислењето на повеќе од третина од граѓаните дека ДКСК неефективно ја вршела својата работа.

Вреди да се спомене дека во 2017 година биле увидени некои позитивни поместувања во ДКСК во неколку сегменти. Имено, соработката на ДКСК со другите државни институции била подобрена, како и соработката со граѓанскиот сектор. ДКСК успеала делумно да ја зголеми својата транспарентност и да се отвори кон другите засегнати страни.

Во 2017 година ДКСК достави редовен годишен извештај за работа за 2016 година и тој беше остро дочекан од законодавниот дом, кој е надлежен да ги избира членовите на ова тело. По долга дискусија и забелешки на пратениците, се случи своевиден преседан кога Извештајот за 2016 година заврши со прост премин, можност што му се дава на Собранието врз основа на член 82 од Деловникот на Собранието на Република Македонија.⁵

³ Следењето на работењето на ДКСК - Квартален извештај бр. 5 (МЦМС)

⁴ Следењето на работењето на ДКСК - Квартален извештај бр. 5 (МЦМС)

⁵ Чл. 82 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија: Собранието претресот по секоја точка од дневниот ред може да го заврши со:

- донесување акт,
- донесување заклучок или
- прост премин.

Ова беше голем удар за ДКСК, кој јасно даде до знаење дека оваа институција, која треба да биде стожер во борбата против корупцијата, е летаргична и без визија за мерките што треба да ги преземе.

На прагот на 2018 година имаше големи препораки и очекувања за тоа што треба да сработи ДКСК за да не ѝ се случи уште еден „прост премин“.

Дел од препораките се однесуваа на:

- Поголема проактивност на ДКСК во спроведувањето антикорупциска проверка на легислативата.
- Да се подготви и да се поднесе посебен извештај за можни злоупотреби на средства за време на локалните избори одржани во октомври 2017 година.
- Редизајнирање на Регистарот на избрани и именувани лица и механизам за следење на неисполнетите обврски на институциите.
- ДКСК да ги интензивира активностите за инсталирање на системот за следење на имотната состојба на избраните и именуваните лица со историски приказ.
- ДКСК да биде поактивна во следење и примена на Законот за заштита на укажувачите.
- ДКСК својата работа да ја темели на соработка со граѓанскиот сектор и со организираниот приватен сектор.
- Да ја зголеми информираноста на јавноста за сите свои активности.

III 2018 година – предвесник на новата ДКСК и новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси

Новата 2018 година беше исклучително значајна година во креирањето на новите антикорупциски мерки и креирање на новата ДКСК.

Годината само што започна кога медиумски се обелодени скандалот за злоупотреба на државни средства од страна на членовите на ДКСК. Имено, ревизијата на УЈП утврди неправилности во делот на наплата на патните трошоци на членовите на Комисијата, односно биле издавани фиктивни патни налози.

И покрај итните барања на пошироката јавност овие членови да бидат разрешени, лимитираните законски услови за разрешување на антикорупционерите доведоа до тоа единствен услов за нивно заминување да биде да си поднесат оставка.

Под притисок на јавноста и граѓанскиот сектор, во март 2018 година 5 од 7 члена на ДКСК поднесоа оставки од морални причини и остана Секретаријатот на ДКСК да ги извршува административно-техничките активности.

Набрзо по поднесените оставки на антикорупционерите, беше објавен и Извештајот на Европската комисија за напредокот на Република Македонија,⁶ во кој корупцијата е една од основните критики и која е посебно таргетирана како област на доуредување. Во самиот извештај се констатира дека е потребно да се реформира институционалната рамка за да добие ДКСК конкретни надлежности и стабилни ресурси за да може навистина да работи независно. Токму и во овој извештај се вели дека ДКСК не успеала да ја преземе главната улога во борбата против корупцијата поради многубројните критики упатени кон неа од јавноста.

Самиот Извештај констатира дека е потребно на ДКСК да ѝ се дадат истражни надлежности, кои ќе овозможат да се превенира корупцијата, иако самата ЕК вели дека ДКСК имала можност да упати барања до Јавното обвинителство, но тоа не се случило.

Самите случувања во ДКСК и конкретните забелешки од Европската комисија, доведоа Владата на РМ да започне со подготовка на ново законско решение во сферата на борбата против корупцијата, во кое ДКСК ќе треба да одигра значајна улога со нејзините зголемени надлежности.

Процесот на консолидација на новото законско решение беше бавен, што и се очекуваше. За целиот тој период додека „се крчкаше“ новиот закон, ДКСК остана без својата Комисија и своите антикорупционери.

⁶ <https://www.sobranie.mk/content/republic-of-macedonia-report%2017.4.18.pdf>

Речиси цела година ДКСК извршуваше само административно-технички функции, предводена од Генералниот секретар на ова тело.

Според законот, само Комисијата е надлежна да одлучува по пристигнати предмети, така што празнината што настана беше повеќе од евидентна.

Повеќе од 300 предмети доставени до ДКСК останаа нерешени, а дополнителен револт создаде и неподнесувањето оставка од двајцата преостанати членови на Комисијата.

Како што минуваше годината, сè повеќе се насираше денот кога ќе се донесе новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси, во чие подготвување беа вклучени сите засегнати страни, вклучително и граѓанскиот сектор.

IV Новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси буди нови надежи за ДКСК

На почетокот на јануари 2019 година, Собранието на РМ го донесе новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси⁷ според кој на ДКСК ѝ се зголемуваат надлежностите и ѝ се даваат истражни функции. На овој начин се смета дека ДКСК ќе има зголемена моќ да ја „лови“ корупцијата и полесно да ја утврди фактичката состојба.

Голема новост што ја предвиде овој закон е начинот на кој ќе се избираат новите антикорупционери. Транспарентноста што се утврди беше преку формирање Комисија за селекција во состав на Комисијата за избори и именување, во чиј состав има претставници од граѓанските организации и Народниот правобранител. Интервјуата на кандидатите се јавни. Право да учествуваат на интервјуата имаат и претставници на граѓански и медиумски здруженија и тие можат да им поставуваат прашања на кандидатите. Целиот овој процес се пренесува и на националниот радиодифузен сервис.

Овој исчекор беше од големо значење кон транспарентноста и непартизираноста на процесот за избор на новата ДКСК. Се овозможи да се чуе и да се процени ставот и размислувањата на секој кандидат и секој член од Комисијата за селекција непристрасно да ги оцени сите барани параметри.

Од друга страна, овој процес е уште поголемо бreme за новите членови на ДКСК. Тие „7-те величенствени“, кои беа најдобро оценети и за кои се смета дека се најкомпетентни да се справуваат со корупцијата, имаат тешка задача да ја оправдаат довербата што им е дадена.

Кон средината на февруари 2019 година новите антикорупционери започнаа со работа, и тоа ни помалку ни повеќе туку директно влегоа во изборен процес – претседателските избори во април 2019 година.

Не постоеше медиум што не ги викна на интервју. Не постоеше конференција на која новите членови на ДКСК не беа дел од неа. Целата јавност се сврте кон нив.

Речиси да не беа ни конституирани, јавноста им фрли на маса стотици случаи за можен непотизам и судир на интереси при вработувања.

Додека ДКСК излегуваше со соопштенија дека работи на предметите, дека чекаат одговор од надлежни институции итн., јавноста очекуваше решен предмет. Веќе навлеговме и во месец мај, но од Комисијата, освен дека отвора нови случаи на ниска корупција, други соопштенија нема.

Членовите на ДКСК во повеќе наврати констатираа дека на Комисијата ѝ се потребни нови простории, зголемен буџет и зголемување на човечките ресурси за да може непречено да ги извршува своите надлежности.

ДКСК покрај седумте членови, има 20 вработени лица во Секретаријатот, вклучувајќи го и генералниот секретар. Ова се лица што треба да спроведат надлежности испишани на една страница, кои се утврдени со закон.

⁷ Закон за спречување корупција и судир на интереси – „Службен весник на РСМ 12/2019

IV.1 Основни измени во новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси

Новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси ги уредува мерките и активностите за спречување на корупцијата, но и мерките и активностите за спречување на судирот на интереси за кои е надлежна ДКСК. Со овој закон се воведува транспарентна постапка за избор и именување на претседателот и членовите на ДКСК и се зајакнуваат условите за избор и именување.

Покрај веќе погоре наведените новини за административната селекција и спроведувањето на интервјуто за избор на членовите на ДКСК, со Законот се предлагаат јасни услови за престанок на мандатот и разрешувањето на претседателот и членот на ДКСК, а се предвидува во случај на престанок на мандатот или разрешување на претседателот на ДКСК, до изборот на нов претседател на ДКСК, функцијата на претседател на ДКСК да ја врши заменик-претседателот на ДКСК. Една од главните измени што се однесуваат на ДКСК е дека Собранието на Република Северна Македонија⁸ посебно го гласа разделот наменет за Државната комисија во Буџетот на Република Северна Македонија, а ДКСК, пак, самостојно да одлучува за користењето на одобрените средства.

Претседателот и членовите на Државната комисија, како и вработените во Секретаријатот имаат право на додаток за посебните услови за работа, додаток за постоење висок ризик и додаток за доверливост.

Се предлагаат одредби за поголема транспарентност и отчетност на ДКСК, како и за унапредување на соработката со невладиниот сектор, со прецизни рокови за доставување извештаи, одредби со кои се утврдува обврска за известување на јавноста и за соработка во изготвување на националната стратегија за спречување корупција и судир на интереси, како и во програмски активности што ДКСК ги остварува во рамките на своите надлежности.

Со новиот закон се прошируваат надлежностите на ДКСК, и тоа со следните одредби:

- води постапка за контрола на финансирањето на политичките партии и до Собранието на Република Северна Македонија поднесува посебни извештаи од спроведена контрола на финансирањето на политичките партии;
- ја следи законитоста на финансирањето на изборни кампањи;
- презема активности во насока на јакнење на личниот и институционалниот интегритет;
- води јавен каталог на подароци;
- спроведува истражувања на јавното мислење за оценка на своето работење и за состојбата со корупцијата во државата.

Заради спроведување надлежности на ДКСК, се предвидуваат одредби со кои се утврдува должност на политичките партии и на организаторите на изборните кампањи до ДКСК да ги доставуваат извештаите што ги доставуваат до надлежните институции согласно со Законот за финансирање на политичките партии и Изборниот законик.

Новина што се внесе е можноста ДКСК да бара податоци и информации од надлежни институции, правни и физички лица, заради целосно утврдување фактичка состојба, вклучително и пристап до 17 бази на податоци.

Значајно олеснување на постапката треба да биде и поднесувањето на анкетните листови до ДКСК по електронски пат.

Ова се само дел од значајните новини во Законот за спречување корупција, кои треба да се моќни одредби во рацете на ДКСК во превенција и спречување корупција.

V Заклучоци

1. Очекувањата на јавноста од новата ДКСК се високо поставени на пиедесталот

⁸ Согласно со измените на Уставот на РСМ (амандман XXXIII), објавени во „Службен весник“ на РСМ бр. 6/2019, Република Македонија го промени своето име во Република Северна Македонија.

За првпат во Република Северна Македонија се овозможи толку значајно државно тело да се избира на транспарентен, објективен и инклузивен начин. Непостоењето на партиско влијание во целиот процес и можноста граѓанскиот сектор да биде активно вклучен во изборот, само дополнително ја зголемува надежта во овие седум нови антикорупционери.

2. Новиот Закон за спречување корупција и судир на интереси нуди многу моќни алатки за новата ДКСК

За првпат на ДКСК ѝ се утврдува истражна надлежност, што пак ѝ овозможува во целост да ги утврди фактичките елементи во секоја постапка. Кога ова ќе се поврзе со фактот дека ДКСК ќе има увид во базите на уште 17 други институции и благовремено ќе ги има сите потребни документи/списи за еден предмет, би требало да се очекува дека ДКСК ќе биде способна за многу краток рок да донесе соодветна одлука/решение за одреден предмет.

3. ДКСК да процесуира предмети кои, пред сè, се однесуваат на висока корупција

ДКСК сè уште не обелодени ниту една одлука поврзана со непотизмот при вработувања и судирот на интереси, иако поминаа неколку месеци од првиот отворен случај. Паралелно, во јавноста не обелоденија дека започнале истрага за висока корупција и покрај големиот број индикативни случаи што се лиферуваат во јавноста.

4. Секретаријатот на ДКСК нема доволно човечки ресурси за да обезбеди непречено реализирање на сите надлежности

Во моментот ДКСК располага со 20 лица вработени со Секретаријатот, што се недоволен број на лица што би можеле да ги реализираат сите предвидени активности на ДКСК. И покрај барањата од новите членови на ДКСК, сè уште не се предвидени нови вработувања во оваа институција.

5. Нема податок дали ДКСК започнала со спроведување Антикорупциска проверка на легислатива (АПЛ) во 2019 година

Оваа моќна алатка е една од најслабо искористените на ДКСК, иако е една од основните надлежности на ДКСК. Ако за 2017 година се имало увид дека само седум закони поминале преку процесот на АПЛ, повеќе од потребно е да се знае дали новата ДКСК започнала со имплементирање на оваа значајна активност.

6. Потребна е директна и непречена соработка на ДКСК со другите државни институции

Овој заклучок се провлекува во речиси секој извештај што се однесува на ДКСК од причина што основно за да може ДКСК навремено и ефикасно да реши одреден предмет е да добива релевантни податоци од државните институции.

7. ДКСК ја продлабочува соработката со граѓанскиот сектор, но не презема ништо кон воспоставување соработка со приватниот сектор

ДКСК иницираше неколку средби со граѓански организации за соработка за повеќе прашања што се актуелни и поврзани околу изборниот процес и други прашања што се од значење за антикорупциски мерки. Додека ДКСК се трудеше да ја унапреди соработката со граѓанскиот сектор, ниту една средба не се иницирала со бизнис-заедницата.

VI Препораки

1. ДКСК во најскоро време да излезе со првите одлуки од отворените предмети поврзани со непотизам при вработување

Одолговлекувањето на донесувањето одлуки поврзани со можни злоупотреби при процесот на вработување во државна администрација, ќе биде само мотив да се намали надежта и очекувањата во новата ДКСК. Потребно е во најскоро можно време ДКСК јавно да ги објави

своите одлуки по отворените предмети и да констатира доколку имала проблеми во соработката со одредена државна институција.

2. ДКСК треба да работи на сузбивање и превенирање на високата корупција

Во состојба кога меѓународниот фактор детектира дека корупцијата е еден од основните проблеми со кои се соочуваме како држава и на кој треба безрезервно да се работи за да се сузбие, потребно е ДКСК да се концентрира токму кон превенирање и откривање на високата корупција.

3. ДКСК да го екипира одделението за Антикоруписка проверка на легислативата (АПЛ) и да започне со имплементација на оваа надлежност

Оваа значајна алатка што поскоро да биде воспоставена како задолжителна и ДКСК да се бори навремено да ги добива од Владата на РСМ сите законски измени за да се спроведе оваа проверка.

4. Потребно е редирајнирање на Регистарот на избрани и именувани лица и механизам за следење на неисполнетите обврски на институциите.

Досегашната практика укажува дека ДКСК не го користи дадениот мандат за поттикнување и поведување постапка за санкции на институциите што не ги исполнуваат обврските. Затоа е потребно ДКСК да развие механизми за следење на неисполнување на обврските што произлегуваат од надлежноста за водење на Регистарот на избрани и именувани лица. Исто така, ДКСК да преземе чекори за надградба на апликацијата на регистарот и да обезбеди можност за користење на тие податоци од страна на правни или физички лица за создавање нови информации, содржини, апликации или услуги.

5. ДКСК својата работа треба да ја темели на соработка со граѓанскиот сектор и со организираниот приватен сектор.

ДКСК треба редовно да одржува работни средби со претставници од граѓанскиот и од приватниот сектор, да ги вклучува во своите активности, да ги кани да учествуваат на работилници, работни групи и обуки и да учествува и да придонесува кон активности организирани од граѓанските организации и од приватниот сектор.

VII Профил на авторот

Снежана Камилковска Трповска е родена на 5.11.1987 година во Скопје. Своето академско образование започнува да го гради на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, каде што во 2009 година дипломира, а во 2011 година станува магистер по меѓународно право и меѓународни односи.

Работното искуство го започнува во Стопанската комора на Македонија првично како правник и секретар на повеќе здруженија/асоцијации и групации. Подоцна станува дел од тимот на Советот на странски инвеститори при Стопанската комора на Македонија, за во 2015 година да биде директор на дирекција на регионални комори и меѓународна соработка при Комората.

Автор е на повеќе дела поврзани со унапредување на јавно-приватниот дијалог, меѓу кои на Белата книга на Советот на странски инвеститори при Стопанската комора на Македонија и Јавни набавки – предности и недостатоци на македонското законодавство споредено со европското законодавство.

Станува дел од тимот на Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) во ноември 2017 година како соработник на проекти во делот на борба против корупција.

Коавтор е на неколку публикации на МЦМС поврзани со борбата против корупцијата/перцепција за корупцијата во државата и активно е вклучена во креирање на законската рамка за спречување на корупцијата.

VIII Библиографија

1. Извештај за процената на корупцијата во Македонија, издавач МЦМС, 2014 година, автори: Нурединоска Е., Саздевски М., Ѓузелов Б
2. Извештај за процената на корупцијата во Македонија, издавач МЦМС, 2016 година, автори: Нурединоска Е., Саздевски М., Ѓузелов Б, Поповиќ М.
3. Закон за спречување на корупцијата и судир на интереси - Службен весник на РСМ 12/2019
4. Извештајот на Европската комисија за напредокот на Република Македонија, 2018 година
5. Следењето на работењето на ДКСК - Квартален извештај бр. 5, издавач МЦМС, 2018 година, автори: Емина Нурединоска, Снежана Камилловска Трповска, Наташа Иваноска
6. Деловник на Собранието на Република Северна Македонија